

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПОЛЬСЬКИХ МІСТ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Інноваційна трансформація міського середовища стала одним із ключових напрямів модернізації системи місцевого самоврядування в Польщі. Впровадження проєктно-орієнтованих рішень дозволяє органам муніципальної влади ефективніше використовувати ресурси, підвищувати якість надання публічних послуг та стимулювати соціально-економічний розвиток територій. Важливу роль у цьому процесі відіграють цифрові технології, інтелектуальна інфраструктура, екологічні ініціативи та партнерська взаємодія між владою, бізнесом і громадою. Реалізація інноваційних проєктів у польських містах сприяє формуванню сучасного міського простору, підвищенню конкурентоспроможності територій та забезпеченню їх сталого розвитку.

Важливим напрямом розвитку виступає впровадження цифрових технологій у систему міського управління. Польські міста активно впроваджують електронні платформи для надання адміністративних послуг, електронний документообіг та онлайн-комунікацію з мешканцями. Наприклад, у місті Вроцлав створено інтегровану платформу електронних послуг, яка дозволяє мешканцям подавати заяви, отримувати довідки та брати участь у громадських консультаціях у цифровому форматі. Це значно скорочує час отримання послуг та підвищує прозорість управління.

Розвиток інтелектуальних транспортних систем є одним із пріоритетних інноваційних напрямів управління міською інфраструктурою. У Варшаві реалізовано проєкт розумного управління дорожнім рухом, який використовує сенсори та автоматизовані системи регулювання світлофорів. Завдяки цьому зменшується рівень заторів, підвищується безпека дорожнього руху та оптимізується робота громадського транспорту. Крім того, впроваджено мобільні додатки для планування поїздок і відстеження руху транспорту в реальному часі.

Інноваційні проєкти активно реалізуються у сфері енергоефективності. У Кракові впроваджено програму модернізації системи міського освітлення з використанням LED-технологій та автоматичного управління. Це дозволило зменшити споживання електроенергії та витрат міського бюджету. Також у місті реалізуються проєкти встановлення сонячних панелей на комунальних будівлях і розвитку відновлюваної енергетики.

Особливу увагу польські міста приділяють розвитку відкритих даних. У Гданську створено міський портал відкритих даних, який надає доступ до інформації про транспорт, бюджет, екологію та інфраструктуру. Використання відкритих даних дозволяє підприємцям створювати нові цифрові сервіси, а громадянам - контролювати діяльність місцевої влади. Це підвищує прозорість управління та стимулює інноваційну активність.

Інновації також впроваджуються у сфері управління міським простором. У місті Лодзь реалізовано проєкт ревіталізації промислових територій із використанням сучасних урбаністичних рішень. Колишні промислові об'єкти перетворюються на бізнес-центри, культурні простори та інноваційні хаби. Це сприяє залученню інвестицій, розвитку підприємництва та підвищенню туристичної привабливості міста.

Ще одним важливим напрямом є впровадження електронного бюджету участі. У багатьох польських містах, зокрема у Познані, мешканці можуть подавати власні проєкти розвитку міста та голосувати за них онлайн. Такий інструмент дозволяє громадянам безпосередньо впливати на розвиток території та підвищує рівень довіри до місцевої влади.

Інноваційні рішення застосовуються і в управлінні екологічною сферою. У Катовіце впроваджено систему моніторингу якості повітря з використанням мережі датчиків. Дані про рівень забруднення доступні в режимі реального часу, що дозволяє оперативно реагувати на екологічні проблеми. Крім того, місто реалізує проєкти розвитку електротранспорту та велосипедної інфраструктури.

У польських містах активно розвиваються міські інноваційні лабораторії (Urban Lab). Наприклад, у Любліні створено Urban Lab – місце діалогу та інновацій для підвищення якості життя в місті. Там

проводяться експерименти з цифровими сервісами, транспортними рішеннями та громадськими ініціативами. Такий підхід дозволяє впроваджувати інновації з урахуванням потреб мешканців.

Суттєве значення для інноваційного розвитку польських міст має реалізація партнерських проєктів у співпраці органів місцевого самоврядування з приватним сектором. Така взаємодія дозволяє поєднати управлінський потенціал муніципалітетів із технологічними можливостями бізнесу та прискорювати впровадження сучасних рішень у міське середовище. Зокрема, у місті Гдиня впроваджуються інноваційні системи розумного паркування, розроблені спільно з технологічними компаніями. В основі таких проєктів використовується мережа датчиків, що визначають зайнятість паркувальних місць, а також мобільні додатки, які інформують водіїв про наявність вільних місць у режимі реального часу. Додатково система може інтегруватися з електронною оплатою паркування та навігаційними сервісами, що підвищує зручність користування. Реалізація таких інноваційних рішень сприяє зменшенню часу пошуку паркомісця, зниженню транспортного навантаження на центральні частини міста, скороченню викидів від автомобілів і більш раціональному використанню міського простору.

Інноваційні ініціативи польських міст охоплюють також сферу цифрової освіти та підвищення компетентностей населення. Зокрема, у Жешуві впроваджується концепція «розумних шкіл» (Smart Schools), яка передбачає використання сучасних цифрових платформ, інтерактивного навчального обладнання та електронних систем управління освітніми закладами. У межах таких проєктів запроваджуються електронні щоденники, дистанційні освітні сервіси, мультимедійні класи та інструменти для онлайн-комунікації між учнями, вчителями й батьками. Реалізація подібних рішень сприяє підвищенню якості освітнього процесу, розвитку цифрових навичок мешканців та формуванню сучасного людського капіталу, що, у свою чергу, посилює інноваційний потенціал міста та його конкурентоспроможність.

Інноваційні проєкти відіграють ключову роль у сучасному управлінні польськими містами, забезпечуючи ефективну трансформацію міського середовища та підвищення якості життя мешканців. Використання цифрових технологій, інтелектуальної інфраструктури, систем моніторингу та відкритих даних дозволяє органам місцевого самоврядування приймати більш обґрунтовані рішення, оптимізувати ресурси та забезпечувати прозорість управління. Впровадження інновацій у транспортній, енергетичній, екологічній та освітній сферах демонструє високий потенціал польських міст у створенні сталого, безпечного та комфортного міського середовища. Партнерство між муніципалітетами, бізнесом та громадськістю відіграє ключову роль у підвищенні ефективності інноваційних ініціатив. Спільні проєкти дозволяють поєднувати управлінські можливості міської влади із технологічним потенціалом приватного сектору та залучати активну участь мешканців до розвитку міста. Загалом, впровадження інноваційних проєктів у польських містах стає стратегічним інструментом формування сучасного, адаптивного та сталого міського середовища, здатного ефективно відповідати на соціальні, економічні та екологічні виклики.

Список використаних джерел

1. Dziemianowicz W., Jurkiewicz I., *Megatrendy społeczno-gospodarcze w kontekście koncepcji Rozwoju Kraju 2050. Trendy światowe*, Warszawa–Kraków 2023.
2. Kazimierz W. Krupa, Paweł Skotny. ZARZĄDZANIE W NIEPRZEWIDYWALNYM OTOCZENIU : Kompendium wybranych aspektów / TARNOBRZEG. 2021 – 389 s.
3. Skotny P., Peleshchak O. STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE URBAN TERRITORIAL COMMUNITY OF DROHOBYCH. Wyzwania społeczno-gospodarcze dla Polski w XXI wieku. Monografia. Pod red. Katarzyny Szajowskiej. Jasło, Podkarpacka szkoła wyższa im. bl. ks. Władysława Findysza w Jasle. Wydawnictwo Michalineum, 2025, p. 275-285